

Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
YVES BOT
prezentate la 8 mai 2013¹

Cauza C-195/12

**Industrie du bois de Vielsalm & Cie (IBV) SA
împotriva
Région wallonne [cerere de decizie preliminară**

formulată de Cour constitutionnelle (Belgia)]

„Mediu — Politica energetică — Programe de sprijin financiar pentru instalațiile de cogenerare — Inegalitate de tratament între lemn și ceilalți combustibili ai biomasei”

1. Pentru prima dată, Curtea este chemată să interpreteze Directiva 2004/8/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 februarie 2004 privind promovarea cogenerării pe baza cererii de energie termică utilă pe piața internă a energiei și de modificare a Directivei 92/42/CEE².
2. Prezenta cerere de decizie preliminară are la bază un litigiu între Industrie du bois de Vielsalm & Cie (IBV) SA³ și Région wallonne [Regiunea Valonă].
3. IBV exercită o activitate principală de producție de cherestea și valorifică deșeurile de lemn provenite din această activitate pentru a-și asigura propria alimentare cu energie prin intermediul instalației sale de cogenerare (producție simultană, într-un singur proces, de energie termică și electrică și/sau mecanică). Pentru punerea în aplicare a Directivei 2004/8, Regatul Belgiei a optat pentru mecanismul certificatelor verzi ca program de sprijin pentru cogenerare. Aceste certificate sunt acordate producătorilor de energie electrică verde potrivit normelor de atribuire.
4. În cadrul prezentei cauze, Regiunea Valonă a refuzat acordarea către IBV a sprijinului suplimentar de certificate verzi duble pe care le rezervă anumitor instalații, pentru motivul că aceasta nu îndeplinea condițiile necesare pentru a beneficia de un astfel de sprijin, în special în ceea ce privește obiectul prezentului litigiu, întrucât sprijinul menționat se aplică numai instalațiilor care valorifică biomasa alta decât cea provenită din lemn și din deșeuri de lemn.
5. În acest cadru, Cour constitutionnelle [Curtea Constituțională] (Belgia) a adresat Curții două întrebări preliminare. Aceasta solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 7 din Directiva 2004/8, referitor la programele de sprijin, coroborat, dacă este cazul, cu articolele 2 și 4 din Directiva 2001/77/CE⁴ și cu articolul 22 din Directiva 2009/28/CE⁵ trebuie interpretat, în special în lumina principiului general al egalității, a articolului 6 TUE și a articolelor 20 și 21 din Carta drepturilor

1 — Limba originală: franceza.

2 — JO L 52, p. 50, Ediție specială, 12/vol. 2, p. 107.

3 — Denumită în continuare „IBV”.

4 — Directiva Parlamentului European și a Consiliului din 27 septembrie 2001 privind promovarea electricității produse din surse de energie regenerabile pe piața internă a electricității (JO L 283, p. 33, Ediție specială, 12/vol. 2, p. 36).

5 — Directiva Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2009 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, de modificare și ulterior de abrogare a Directivelor 2001/77/CE și 2003/30/CE (JO L 140, p. 16).

fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”), în sensul că, pe de o parte, se aplică numai instalațiilor de cogenerare cu randament ridicat și, pe de altă parte, se opune sau nu se opune unei măsuri de sprijin regionale, precum cea din litigiul principal, care exclude de la beneficiul certificatelor verzi duble instalațiile care valorifică biomasa provenită din lemn și/sau din deșeuri de lemn. Instanța de trimitere solicită de asemenea Curții să stabilească dacă răspunsul la această a doua problemă este diferit după cum instalația valorifică numai lemn sau, dimpotrivă, numai deșeuri de lemn.

6. În prezentele concluzii, vom susține că articolul 7 din Directiva 2004/8 trebuie interpretat în sensul că se aplică tuturor instalațiilor de cogenerare, iar nu numai instalațiilor de cogenerare cu randament ridicat. În continuare, vom arăta motivele pentru care, în opinia noastră, în lumina principiului egalității de tratament, acest articol nu se opune unei măsuri de sprijin regionale, precum cea în discuție în litigiul principal, care exclude de la beneficiul certificatelor verzi duble instalațiile care valorifică biomasa provenită din lemn, sub rezerva ca instanța națională să verifice, pe baza elementelor de care dispune, dacă această măsură este adecvată pentru atingerea obiectivului de conservare a resurselor de lemn și de protejare a filierei industriale a lemnului. În schimb, vom arăta motivele pentru care, în opinia noastră, articolul menționat se opune unei asemenea măsuri în ceea ce privește instalațiile care valorifică biomasa provenită din deșeuri de lemn.

I – Cadrul juridic

A – Dreptul Uniunii

1. Directiva 2004/8

7. Considerentele (24)-(26), (31) și (32) ale Directivei 2004/8 au următorul cuprins:

„(24) Sprijinul public trebuie să fie în concordanță cu dispozițiile orientărilor comunitare privind ajutorul de stat pentru protecția mediului⁶ [...]”

(25) Programele de sprijin public pentru promovarea cogenerării trebuie să se concentreze în principal pe sprijinirea cogenerării pe baza unei cereri de energie termică și energie de răcire, care poate fi justificată din punct de vedere economic.

(26) Statele membre pun în aplicare diferite mecanisme de sprijin pentru cogenerare la nivel național, care includ [...] certificate verzi [...]

[...]

(31) Randamentul și durabilitatea globală a cogenerării depind de mai mulți factori, cum ar fi tehnologia utilizată, tipurile de combustibil, curbele de sarcină, mărimea unității, precum și de proprietățile energiei termice. [...]

(32) În conformitate cu principiile subsidiarității și proporționalității, prevăzute la articolul 5 [TUE], este necesar să se stabilească la nivel comunitar principii generale care să ofere un cadru pentru promovarea cogenerării pe piața internă de energie, dar detaliile punerii în aplicare trebuie lăsate la latitudinea statelor membre, permițând astfel fiecărui stat membru să aleagă regimul care corespunde cel mai bine situației sale particulare. Prezenta directivă se limitează la minimumul necesar pentru atingerea acestor obiective, fără a depăși ceea ce este necesar în acest scop.”

6 — JO 2001, C 37, p. 3.

8. Articolul 1 din Directiva 2004/8 prevede:

„Obiectul prezentei directive este de a crește randamentul energetic și de a îmbunătăți securitatea de aprovizionare, prin crearea unui cadru pentru promovarea și dezvoltarea cogenerării cu randament ridicat a energiei electrice și termice, pe baza cererii de energie termică utilă și a economiilor de energie primară pe piața internă de energie, ținând seama de împrejurările naționale specifice, în special cele privind condițiile economice și climatice.”

9. Articolul 2 din directiva menționată prevede că aceasta se aplică cogenerării, astfel cum este definită la articolul 3 din directiva menționată, precum și tehnologiilor de cogenerare enumerate în anexa I la aceasta.

10. Articolul 3 din Directiva 2004/8 definește cogenerarea ca fiind producerea simultană, în același proces, a energiei termice și a energiei electrice și/sau mecanice, iar cogenerarea cu randament ridicat ca fiind cogenerarea care îndeplinește criteriile stabilite în anexa III la această directivă. Acest articol prevede că se aplică și definițiile din Directiva 2003/54/CE⁷ și din Directiva 2001/77.

11. Anexa III la Directiva 2004/8, intitulată „Metodologia de determinare a randamentului procesului de cogenerare”, definește cogenerarea cu randament ridicat ca îndeplinind următoarele criterii:

- producția în sistem de cogenerare de la unitățile de cogenerare asigură economii de energie primară [...] de cel puțin 10 %, comparativ cu valorile de referință pentru producerea separată de energie electrică și termică;
- producția de la unitățile la scară redusă și de la unitățile de microcogenerare care asigură economii de energie primară poate fi considerată drept cogenerare cu randament ridicat.

12. Articolul 7 din directiva menționată, intitulat „Programe de sprijin”, are următorul cuprins:

„(1) Statele membre se asigură că sprijinul pentru cogenerare – unități existente și viitoare – se bazează pe cererea de energie termică utilă și economiile de energie primară, în lumina oportunităților disponibile pentru reducerea cererii de energie prin alte măsuri fezabile din punct de vedere economic sau avantajoase pentru mediu, cum ar fi alte măsuri de eficiență energetică.

(2) Fără a aduce atingere articolelor [107 TFUE] și [108 TFUE], Comisia evaluează aplicarea mecanismelor de sprijin utilizate în statele membre, conform cărora un producător de energie în cogenerare primește, pe baza reglementărilor emise de autoritățile publice, sprijin direct sau indirect, care ar putea avea ca efect restrângerea schimburilor comerciale.

Comisia analizează dacă aceste mecanisme contribuie la atingerea obiectivelor prevăzute la articolul [11 TFUE] și la articolul [191] alineatul (1) [TFUE].

(3) În raportul menționat la articolul 11, Comisia prezintă o analiză bine fundamentată privind experiența dobândită din aplicarea și coexistența diferitelor mecanisme de sprijin menționate la alineatul (2) din prezentul articol. Raportul evaluează succesul, inclusiv rentabilitatea, sistemelor de sprijin în promovarea utilizării cogenerării cu randament ridicat, în conformitate cu potențialele naționale menționate la articolul 6. Raportul examinează, de asemenea, în ce măsură programele de sprijin au contribuit la crearea unor condiții stabile pentru investiții în cogenerare.”

⁷ — Directiva Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2003 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și de abrogare a Directivei 96/92/CE (JO L 176, p. 37, Ediție specială, 12/vol. 2, p. 61).

2. Directiva 2001/77

13. Articolul 2 din Directiva 2001/77 prevede:

„În sensul prezentei directive, se aplică următoarele definiții:

- (a) «surse de energie regenerabilă» înseamnă surse de energie regenerabilă nefosile (eoliană, solară, geotermală, a valurilor, maremotrice și hidroelectrică, biomasă, gaz de fermentare a deșeurilor, gaz al instalațiilor de epurare a apelor uzate și biogaz);
- (b) «biomasă» înseamnă fracțiunea biodegradabilă a produselor, deșeurilor și reziduurilor din agricultură (inclusiv substanțe vegetale și animale), silvicultură și industriile conexe, precum și fracțiunea biodegradabilă a deșeurilor industriale și municipale;

[...]”

14. Articolul 4 din această directivă, intitulat „Sisteme de sprijin”, prevede:

„(1) Fără a aduce atingere articolelor [107 TFUE] și [108 TFUE], Comisia evaluează aplicarea mecanismelor utilizate în statele membre conform cărora un producător de electricitate beneficiază, pe baza reglementărilor emise de autoritățile publice, de un sprijin direct sau indirect și care ar putea avea ca efect limitarea schimburilor, ținând cont că acestea contribuie la obiectivele prevăzute la articolele [11 TFUE] și [191 TFUE].

(2) Comisia prezintă, până la 27 octombrie 2005, un raport bine documentat privind experiența câștigată cu privire la aplicarea și coexistența diferitelor mecanisme prevăzute la alineatul (1). Raportul evaluează succesul, inclusiv raportul costuri-beneficii, sistemelor de sprijin prevăzute la alineatul (1) în ceea ce privește promovarea consumului de energie electrică produsă din surse de energie regenerabile în conformitate cu obiectivele orientative naționale prevăzute la articolul 3 alineatul (2). Dacă este necesar, acest raport este însoțit de o propunere de cadru comunitar pentru programele de sprijin pentru energia electrică produsă din surse de energie regenerabile.

Orice cadru propus trebuie:

- (a) să contribuie la atingerea obiectivelor orientative naționale;
- (b) să fie compatibil cu principiile pieței interne a energiei electrice;
- (c) să țină cont de caracteristicile diferitelor surse de energie regenerabile, precum și de diferențele tehnologii și de diferențele geografice;
- (d) să promoveze utilizarea surselor de energie regenerabile în mod efektiv, să fie simplu și, în același timp, cât se poate de eficient, în special în ceea ce privește costurile;
- (e) să prevadă perioade de tranziție suficiente pentru regimurile naționale de sprijin de cel puțin șapte ani și să păstreze încrederea investitorilor.”

3. Orientări privind ajutorul de stat pentru protecția mediului

15. În ceea ce privește sprijinul public, considerentul (24) al Directivei 2004/8 face trimitere la dispozițiile orientărilor comunitare privind ajutorul de stat pentru protecția mediului care, începând cu 2 aprilie 2008, au fost înlocuite de Orientările comunitare privind ajutorul de stat pentru protecția mediului⁸.

16. Punctul 112 din orientări prevede:

„Investițiile de mediu și ajutorul de funcționare pentru cogenerare vor fi considerate compatibile cu piața comună în înțelesul articolului [107] alineatul (3) litera (c) [TFUE], cu condiția ca unitatea de cogenerare să satisfacă cerințele cuprinse în definiția cogenerării cu randament ridicat, enunțată la punctul 70 (11) [...]”

17. Punctul 70 (11) din aceste orientări definește cogenerarea cu randament ridicat după cum urmează, și anume „cogenerarea care îndeplinește criteriile stabilite în anexa III la Directiva 2004/8[...] și care îndeplinește valorile de referință armonizate definite în Decizia 2007/74/CE a Comisiei din 21 decembrie 2006 de stabilire a valorilor armonizate ale randamentului de referință pentru producția separată de electricitate și căldură în conformitate cu Directiva 2004/8[...]”⁹”.

B – Dreptul Regiunii Valone

18. Decretul Parlamentului regional valon din 12 aprilie 2001 referitor la organizarea pieței regionale a electricității¹⁰, astfel cum a fost modificat de Decretul Parlamentului regional valon din 4 octombrie 2007¹¹, transpune în parte Directivele 2001/77, 2003/54 și 2004/8.

19. Decretul din 2001 prevede la articolul 37 că, «[p]entru a încuraja dezvoltarea producției de energie electrică din surse de energie regenerabile și/sau de cogenerare de calitate, guvernul instituie un sistem de certificate verzi”.

20. Administrarea acestui mecanism de sprijin a fost încredințată Comisiei Valone pentru Energie (CWaPE) (denumită în continuare „CWaPE”). Din punct de vedere practic, sistemul este următorul. Guvernul valon stabilește, pentru fiecare an, cota de certificate verzi care trebuie aplicată. Furnizorii de energie electrică și administratorii de rețea predau aceste certificate trimestrial CWaPE, sub sancțiunea unei amenzi (100 de euro pentru fiecare certificat care lipsește). Certificatele respective sunt acordate trimestrial de către CWaPE fiecărui producător de energie electrică verde, proporțional cu cantitatea de energie electrică netă produsă și în funcție, pe de o parte, de costul suplimentar de producție estimat al filierei și, pe de altă parte, de performanța de mediu (economia de dioxid de carbon) măsurată de instalația de cogenerare în raport cu producțiile clasice de referință. Certificatele verzi sunt vândute ulterior de producători furnizorilor sau administratorilor de rețea pentru a le permite să își îndeplinească obligațiile lor pe bază de cote.

21. Articolul 38 din Decretul din 2001 prevede:

„§ 1. După obținerea avizului CWaPE, guvernul stabilește condițiile de atribuire și determină modalitățile și procedura de acordare a certificatelor verzi atribuite pentru energia electrică verde produsă în Regiunea Valonă, cu respectarea următoarelor dispoziții.

8 — JO C 82, p. 1, denumite în continuare „orientările”.

9 — JO 2007, L 32, p. 183.

10 — *Moniteur belge* din 1 mai 2001, p. 14118.

11 — *Moniteur belge* din 26 octombrie 2007, p. 55517, denumit în continuare „Decretul din 2001”.

§ 2. Un certificat verde va fi atribuit pentru un număr de kWh produși care corespund unui MWh împărțit la rata de economie de dioxid de carbon.

Rata de economie de dioxid de carbon se stabilește prin împărțirea excedentului de dioxid de carbon realizat de filiera avută în vedere la emisiile de dioxid de carbon ale filierei electrice clasice, ale cărei emisii sunt definite și publicate anual de CWaPE. Rata de economie de dioxid de carbon menționată este limitată la 1 pentru producția generată de instalație peste puterea de 5 MW. Sub acest prag, este plafonată la 2.

§ 3. Cu toate acestea, atunci când o instalație care valorifică în principal biomasă, cu excepția lemnului, rezultată din activități industriale desfășurate la locul unde este situată instalația de producție pune în aplicare un proces deosebit de inovator și se înscrie într-o perspectivă de dezvoltare durabilă, după obținerea avizului CWaPE privind caracterul deosebit de inovator al procesului utilizat, guvernul poate decide să limiteze la 2 rata de economie de dioxid de carbon pentru întreaga producție a instalației care rezultă din suma puterilor dezvoltate la aceeași unitate de producție, într-o limită de sub 20 MW.

[...]”

22. Articolul 57 din Decretul Parlamentului regional valon din 17 iulie 2008 de modificare a Decretului din 2001 referitor la organizarea pieței regionale a electricității¹² prevede că „[a]rticolul 38 [alineatul] 3 din [Decretul din 2001] este interpretat în sensul că excluderea instalațiilor care valorifică lemnul de la beneficiul sistemului pe care îl prevede se aplică instalațiilor care valorifică orice materie lignocelulozică provenită din arbori, din orice lemn de esență tare sau din orice rășini, fără excepție (inclusiv speciile forestiere cu ciclul de producție scurt și foarte scurt), anterior și/sau ulterior oricărui tip de prelucrare”.

II – Litigiul principal

23. La 23 iunie 2008, IBV a solicitat acordarea pentru instalația sa a unor certificate verzi duble, în temeiul articolului 38 alineatul 3 din Decretul din 2001, care, amintim, rezervă sprijinul suplimentar al acestor certificate verzi duble instalațiilor care îndeplinesc trei condiții, și anume că aceste instalații trebuie să valorifice în principal biomasă, cu excepția lemnului sau a deșeurilor de lemn, că acestea trebuie să se înscrie într-un proces de dezvoltare durabilă și că acestea trebuie să prezinte un caracter deosebit de inovator.

24. Prin Decretul din 18 iunie 2009, guvernul valon a considerat că IBV nu îndeplinea niciuna dintre cele trei condiții necesare pentru a beneficia de un astfel de sprijin.

25. Conseil d'État (Consiliul de Stat), care a fost sesizat de IBV în cadrul unei acțiuni în anulare a decretului menționat, a considerat că aceasta îndeplinea într-adevăr ultimele două condiții. Având îndoieli în ceea ce privește constituționalitatea mecanismului de sprijin cu privire la prima condiție, acesta a decis să adreseze Cour constitutionnelle următoarea întrebare:

„Articolul 38 alineatul 3 din Decretul [din] 2001 [...] încalcă articolele 10 și 11 din Constituție prin instituirea unei diferențe de tratament între instalațiile care valorifică în principal biomasă, în condițiile în care acesta exclude de la beneficiul mecanismului de sprijin privind certificatele verzi duble instalațiile de cogenerare biomasă care valorifică lemn sau deșeuri de lemn, în timp ce include instalațiile de cogenerare biomasă care valorifică orice alte tipuri de deșeuri?”

¹² — *Moniteur belge* din 7 august 2008, p. 41321.

III – Întrebările preliminare

26. Ca urmare a întrebării adresate de Conseil d'État, înainte de a soluționa chestiunea pe fond, Cour constitutionnelle adresează Curții, la rândul său, următoarele întrebări:

- „1) Articolul 7 din Directiva 2004/8[...] coroborat, dacă este cazul, cu articolele 2 și 4 din Directiva 2001/77[...] și cu articolul 22 din Directiva 2009/28[...] trebuie interpretat, în lumina principiului general al egalității, a articolului 6 [TUE] și a articolelor 20 și 21 din [c]artă [...], în sensul că:
- a) se aplică doar instalațiilor de cogenerare cu randament ridicat, în sensul anexei III la [D]irectiva [2004/8]
  - b) impune, permite sau interzice ca o măsură de sprijin, precum cea prevăzută la articolul 38 [alineatul] 3 din Decretul [din 2001], să fie accesibilă tuturor instalațiilor de cogenerare care valorifică în principal biomasă și care îndeplinesc condițiile stabilite de acest articol, cu excepția instalațiilor de cogenerare care valorifică în principal lemn sau deșeuri de lemn?
- 2) Răspunsul este diferit dacă instalația de cogenerare valorifică în principal doar lemn sau, dimpotrivă, doar deșeuri de lemn?”

IV – Analiza noastră

A – *Observații introductive*

27. Cour constitutionnelle ne solicită să interpretăm articolul 7 din Directiva 2004/8 coroborat, dacă este cazul, cu articolele 2 și 4 din Directiva 2001/77 și cu articolul 22 din Directiva 2009/28. Or, această din urmă directivă a intrat în vigoare la 25 iunie 2009, respectiv după data decretului adoptat de guvernul valon în care se apreciază că IBV nu îndeplinea condițiile necesare pentru a beneficia de mecanismul de sprijin prevăzut la articolul 38 alineatul 3 din Decretul din 2001. În consecință, aceasta nu trebuie luată în considerare în cadrul examinării întrebărilor adresate Curții.

28. În ceea ce privește analizarea întrebărilor preliminare, vom examina, într-o primă etapă, prima întrebare litera a) și în continuare, într-o a doua etapă, în măsura în care acestea se află în legătură, vom studia împreună prima întrebare litera b) și a doua întrebare.

B – *Cu privire la întrebările preliminare*

1. Cu privire la prima întrebare litera a)

29. Prin intermediul primei sale întrebări litera a), instanța de trimitere solicită Curții să stabilească dacă articolul 7 din Directiva 2004/8, citit în lumina principiului egalității, trebuie interpretat în sensul că se aplică numai instalațiilor de cogenerare cu randament ridicat, astfel cum este definită în anexa III la această directivă¹³.

13 — Vă reamintim că, în sensul acestei anexe, cogenerarea cu randament ridicat trebuie să îndeplinească următoarele criterii, și anume că producția prin cogenerare a unităților de cogenerare trebuie să asigure economiile de energie primară de cel puțin 10% în raport cu datele de referință ale producției separate de energie termică și energie electrică și că producția micilor unități de cogenerare și a unităților de microcogenerare care asigură economiile de energie primară poate face obiectul cogenerării cu randament ridicat.

30. Astfel cum susțin IBV și Comisia, considerăm că articolul 7 din Directiva 2004/8 se aplică tuturor instalațiilor de cogenerare, iar nu numai instalațiilor de cogenerare cu randament ridicat, astfel cum este definită în anexa III la această directivă.

31. Legiuitorul Uniunii s-a preocupat, la articolul 3 din directiva menționată, să definească în mod distinct „cogenerarea” și „cogenerarea cu randament ridicat”. Astfel, acesta a avut posibilitatea de a utiliza unul sau altul dintre acești termeni pentru utilități sau scopuri precise.

32. Textul articolului 7 din Directiva 2004/8, referitor la programele de sprijin pe care statele membre le pun în aplicare, nu precizează că astfel de programe trebuie să fie prevăzute numai pentru instalațiile de cogenerare cu randament ridicat.

33. Astfel, articolul 7 alineatul (1) din această directivă prevede că statele membre se asigură că sprijinul pentru *cogenerare*¹⁴, pentru unitățile existente și viitoare, se bazează pe cererea de energie termică utilă¹⁵ și economiile de energie primară¹⁶. Legiuitorul Uniunii utilizează termenul „cogenerare”, nu face nicio distincție între unități, indiferent dacă acestea sunt la scară redusă sau de microcogenerare, și nu oferă niciun indiciu în ceea ce privește cantitatea de economie de energie primară.

34. De asemenea, în opinia noastră, nici articolul 7 alineatul (2) din Directiva 2004/8 nu menționează alte indicii în această privință.

35. Guvernul belgian consideră totuși că, având în vedere articolul 7 alineatul (2) din Directiva 2004/8, considerentul (24) al acesteia, precum și orientările, este evident că de programele de sprijin beneficiază numai instalațiile de cogenerare cu randament ridicat.

36. Astfel, acesta deduce din dispozițiile menționate că compatibilitatea măsurilor de sprijin cu dispozițiile Tratatului FUE referitoare la ajutoarele de stat și, în consecință, domeniul de aplicare al articolului 7 din directiva menționată au legătură cu conformitatea instalațiilor cu criteriile cogenerării cu randament ridicat prevăzute în anexa III la Directiva 2004/8. În opinia guvernului belgian, acest aspect nu ar constitui o diferență de tratament între instalațiile de cogenerare și instalațiile de cogenerare cu randament ridicat în măsura în care principiile care guvernează ajutoarele de stat sunt cele care prevăd acest lucru¹⁷.

37. Nu putem ajunge la aceeași concluzie ca și guvernul belgian.

38. Este adevărat că articolul 7 alineatul (2) din Directiva 2004/8 menționează norme în materie de concurență pe care statele membre trebuie să le respecte. Această dispoziție privește evaluarea de către Comisie a aplicării mecanismelor de sprijin utilizate în statele membre. Cu ocazia acestei evaluări, Comisia trebuie să controleze, printre altele, dacă aceste mecanisme respectă normele în materie de concurență. O asemenea evaluare se realizează astfel „[f]ără a aduce atingere articolelor [107 TFUE] și [108 TFUE]”.

14 — Sublinierea noastră.

15 — Energia termică utilă înseamnă energia termică produsă într-un proces de *cogenerare*, pentru a satisface o cerere de încălzire sau răcire, justificată din punct de vedere economic [articolul 3 litera (b) din Directiva 2004/8]. Cererea justificată din punct de vedere economic înseamnă cererea care nu depășește necesarul de încălzire sau răcire și care ar putea fi satisfăcută altfel în condițiile pieței, prin alte procese de producere a energiei, în afară de *cogenerare* [articolul 3 litera (c) din această directivă].

16 — A se vedea de asemenea considerentul (25) al Directivei 2004/8, care prevede că programele de sprijin public pentru promovarea *cogenerării* trebuie să se concentreze în principal pe sprijinirea *cogenerării* pe baza unei cereri de energie termică și energie de răcire, care poate fi justificată din punct de vedere economic.

17 — Punctul 67 din observațiile guvernului belgian.

39. Numai dacă programul de sprijin constituie un ajutor de stat instalația de cogenerare trebuie să îndeplinească criteriul randamentului ridicat pentru ca respectivul program să fie compatibil cu piața internă, în conformitate cu punctele 112 și 70(11) din orientări.

40. Cu toate acestea, un program de sprijin poate să nu constituie un ajutor de stat în sensul Tratatului FUE, caz în care programul de sprijin se poate adresa oricărei instalații de cogenerare.

41. Nu putem împărtăși, așadar, concluzia guvernului belgian potrivit căreia instalațiile care beneficiază de un program de sprijin pot fi numai instalații de cogenerare cu randament ridicat, astfel cum este definită în anexa III la Directiva 2004/8.

42. Pe de altă parte, articolul 7 alineatul (3) din Directiva 2004/8 confirmă analiza noastră.

43. Dispoziția menționată coroborată cu articolele 6, 10 și 11 din această directivă privește raportul Comisiei care evaluează succesul programelor de sprijin pentru promovarea utilizării cogenerării cu randament ridicat.

44. Potrivit articolelor 6 și 10 din directiva menționată, statele membre efectuează o analiză a potențialului național pentru aplicarea cogenerării cu randament ridicat. Acestea evaluează progresul în direcția creșterii ponderii de cogenerare cu randament ridicat. Pe baza analizei menționate raportate Comisiei, aceasta din urmă, în temeiul articolului 11 din aceeași directivă, „[examinează] experiențele dobândite prin aplicarea și coexistența diferitelor mecanisme de sprijin pentru *cogenerare*[¹⁸]”.

45. Nu rezultă nici din coroborarea acestor articole că numai instalațiile de cogenerare cu randament ridicat pot beneficia de programe de sprijin. Obiectul Directivei 2004/8, prevăzut la articolul 1 din aceasta, este, cu siguranță, de a crește randamentul energetic și de a îmbunătăți securitatea de aprovizionare, prin crearea unui cadru pentru promovarea și dezvoltarea cogenerării cu randament ridicat, dar deducem că randamentul ridicat este obiectivul pe care această directivă îl urmărește în ultimă instanță și nu înțelegem motivele pentru care instalațiile de cogenerare „cu randament mai scăzut” ar fi private de un program de sprijin în măsura în care acestea contribuie de asemenea la obiectivul de randament energetic și de îmbunătățire a securității de aprovizionare.

46. Având în vedere considerațiile de mai sus, propunem Curții să răspundă că articolul 7 din Directiva 2004/8, citit în lumina principiului egalității, trebuie interpretat în sensul că se aplică tuturor instalațiilor de cogenerare, iar nu numai instalațiilor de cogenerare cu randament ridicat, astfel cum este definită în anexa III la această directivă.

2. Cu privire la prima întrebare litera b) și la a doua întrebare

47. Prin intermediul primei sale întrebări litera b) și al celei de a doua întrebări, instanța de trimitere ridică, în realitate, problema dacă articolul 7 din Directiva 2004/8, citit în lumina principiului egalității de tratament, trebuie interpretat în sensul că se opune unei măsuri de sprijin, precum cea din cauza principală, care exclude de la beneficiul certificatelor verzi duble instalațiile de cogenerare care valorifică biomasa provenită din lemn și/sau din deșeuri de lemn.

48. Cu alte cuvinte, instanța de trimitere urmărește să afle care este marja de manevră de care dispun statele membre în ceea ce privește punerea în aplicare a unui program de sprijin pentru cogenerare.

49. Directiva 2004/8 a fost adoptată în temeiul articolului 175 alineatul (1) CE, care face parte din titlul referitor la mediu, pentru a realiza obiectivele prevăzute la articolul 174 CE, în special cel privind conservarea calității mediului.

18 — Sublinierea noastră.

50. Reglementarea Uniunii în domeniul mediului nu are în vedere o armonizare completă¹⁹.

51. Într-un domeniu de competență partajată, precum cel al protecției mediului²⁰, revine legiuitorului Uniunii sarcina de a stabili măsurile pe care le consideră necesare pentru îndeplinirea obiectivelor avute în vedere, cu respectarea principiilor subsidiarității și proporționalității consacrate la articolul 5 TUE²¹.

52. Astfel, considerentul (32) al Directivei 2004/8 prevede că, în conformitate cu principiile subsidiarității și proporționalității, este necesar să se stabilească la nivelul Uniunii principii generale care să ofere un cadru pentru promovarea cogenerării pe piața internă de energie, dar detaliile punerii în aplicare trebuie lăsate la latitudinea statelor membre, permițând astfel fiecărui stat membru să aleagă regimul care corespunde cel mai bine situației sale particulare. Se adaugă că această directivă se limitează la minimumul necesar pentru atingerea acestor obiective, fără a depăși ceea ce este necesar.

53. Pe de altă parte, din modul de redactare a articolului 7 din directiva menționată rezultă că acesta nu cuprinde nicio precizare în ceea ce privește tipul de program de sprijin pentru cogenerare pe care statele membre sunt încurajate să îl adopte. Această dispoziție menționează numai că statele membre vor trebui să se asigure că sprijinul pentru cogenerare, pentru unitățile existente și viitoare, se bazează pe cererea de energie termică utilă și economiile de energie primară și că mecanismele nu vor trebui să denatureze concurența și vor trebui să fie conforme cu obiectivele definite la articolul 11 TFUE și la articolul 191 alineatul (1) TFUE, referitoare la protecția mediului.

54. Numai considerentul (26) al Directivei 2004/8 evocă forma pe care o poate prezenta programul de sprijin, precizând că statele membre trebuie să pună în aplicare diferite mecanisme de sprijin pentru cogenerare la nivel național, *care includ*²² ajutoare pentru investiții, scutiri sau reduceri de impozite, certificate verzi și programe de sprijin direct al prețurilor. Din această lectură rezultă că lista diferitelor mecanisme de sprijin nu este exhaustivă și lasă astfel statelor membre alte posibilități de mecanisme de sprijin.

55. Prin urmare, statele membre dispun de o largă marjă de apreciere în ceea ce privește forma pe care trebuie să o prezinte programul de sprijin pentru cogenerare.

56. Pe de altă parte, nu există niciun element în cuprinsul articolului 7 din Directiva 2004/8 și nici în altă dispoziție din textul acestei directive care să indice că statele membre, în cadrul sprijinului lor pentru cogenerare, sunt împiedicate să favorizeze mai degrabă un tip de combustibil decât un altul. În această privință, considerentul (31) al acestei directive menționează că randamentul și durabilitatea globală a cogenerării depind de mai mulți factori, cum ar fi tipurile de combustibil.

57. Tipul de combustibil care trebuie utilizat poate depinde de particularitatea fiecărui teritoriu, de disponibilitatea sa pe acest teritoriu. De altfel, legiuitorul Uniunii a luat în considerare acest element, întrucât arată, la articolul 1 din Directiva 2004/8, că obiectivul acesteia trebuie atins *ținând seama de împrejurările naționale specifice, în special cele privind condițiile economice și climatice*²³.

19 — Hotărârea din 22 iunie 2000, Fornasar și alții (C-318/98, Rec., p. I-4785, punctul 46), precum și Hotărârea din 14 aprilie 2005, Deponiezwirkverband Eiterköpfe (C-6/03, Rec., p. I-2753, punctul 27).

20 — Articolul 4 alineatul (2) TFUE.

21 — A se vedea în acest sens Hotărârea din 29 martie 2012, Comisia/Estonia (C-505/09 P, punctul 81).

22 — Sublinierea noastră.

23 — Sublinierea noastră.

58. De asemenea, în avizul său²⁴, Comitetul Economic și Social European insistă asupra necesității de a se ține seama de împrejurările specifice și de a se respecta principiul subsidiarității într-un domeniu în care condițiile climatice și economice naționale sunt determinante.

59. În cadrul marjei largi de apreciere care îi era, așadar, lăsată, guvernul valon a ales, prin transpunerea parțială a Directivei 2004/8, să pună în aplicare sistemul certificatelor verzi și a putut să favorizeze în mod valabil un sprijin suplimentar pentru instalațiile care valorifică biomasa în raport cu instalațiile care valorifică alte tipuri de combustibil.

60. Rezultă din considerațiile de mai sus că articolul 7 din Directiva 2004/8 trebuie interpretat, în opinia noastră, în sensul că nu se opune, în principiu, unui program de sprijin regional precum cel în discuție în litigiul principal.

61. Cu toate acestea, la punerea în aplicare a Directivei 2004/8, statele membre sunt obligate, în temeiul articolului 51 alineatul (1) din cartă, să respecte principiul egalității de tratament, consacrat la articolul 20 din aceasta²⁵.

62. În prezenta cauză, IBV contestă excluderea sa de la beneficiul certificatelor verzi duble în raport cu acest principiu, argumentând că este afectată în raport cu instalațiile de cogenerare care valorifică biomasa alta decât cea provenită din lemn și/sau din deșeuri de lemn.

63. Prin urmare, trebuie să se examineze, în acest stadiu, dacă Regiunea Valonă, prin adoptarea articolului 38 alineatul 3 din Decretul din 2001, a respectat principiul egalității de tratament.

64. Potrivit unei jurisprudențe constante, principiul egalității de tratament impune ca situații comparabile să nu fie tratate în mod diferit și ca situații diferite să nu fie tratate în același mod, cu excepția cazului în care un astfel de tratament este justificat în mod obiectiv²⁶.

65. În prezenta cauză, este vorba, așadar, să se stabilească dacă întreprinderile, precum IBV, care aparțin filierei lemnului sunt într-o situație comparabilă cu cea în care se află întreprinderile din celelalte filiere și care beneficiază de un certificat verde dublu, în conformitate cu articolul 38 alineatul 3 din Decretul din 2001.

66. Cu privire la acest aspect, nu împărtășim analizele guvernului polonez²⁷ și Comisiei²⁸ care consideră că diferitele categorii de biomasa nu se află în situații comparabile și că biomasa provenită din lemn prezintă caracteristici deosebite în special în ceea ce privește disponibilitatea și rentabilitatea sa.

67. În opinia noastră, astfel cum vom vedea în continuare²⁹, aceste criterii de disponibilitate și de rentabilitate sunt elemente care trebuie, în realitate, să fie luate în considerare la examinarea justificării unui tratament diferențiat al unor situații comparabile.

68. În ceea ce privește determinarea caracterului comparabil al situațiilor în discuție în litigiul principal, considerăm că comparația dintre filiera lemnului și celelalte filiere trebuie examinată și evaluată în funcție de obiectul și de scopul urmărit de reglementarea în discuție³⁰.

24 — Avizul privind „Propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind promovarea cogenerării pe baza cererii de energie termică utilă pe piața internă a energiei” (JO 2003, C 95, p. 12).

25 — Hotărârea din 11 aprilie 2013, Soukupová (C-401/11, nepublicată încă în Repertoriu, punctul 28).

26 — *Ibidem* (punctul 29 și jurisprudența citată).

27 — Punctul 37 din observațiile guvernului polonez.

28 — Punctul 50 din observațiile Comisiei.

29 — A se vedea punctul 81 din prezentele concluzii.

30 — A se vedea în acest sens Hotărârea din 16 decembrie 2008, Arcelor Atlantique et Lorraine și alții (C-127/07, Rep., p. I-9895, punctul 26 și jurisprudența citată).

69. Sistemul certificatelor verzi a fost pus în practică de autoritățile valone în conformitate cu dispozițiile Directivei 2004/8. Acesta urmărește să încurajeze dezvoltarea producției de energie electrică din surse de energie regenerabile și/sau de cogenerare de calitate. Măsurile adoptate de statele membre în temeiul acestei directive contribuie la protecția mediului și în special la respectarea obiectivelor Protocolului de la Kyoto la Convenția-cadru a Organizației Națiunilor Unite privind schimbările climatice³¹, care constituie unul dintre obiectivele prioritare ale Uniunii Europene.

70. Pachetul „climat-energie” al Uniunii a impus statelor membre un obiectiv numit „3 × 20” din prezent până în anul 2020, și anume economie de energie de 20 %, reducerea cu 20 % a emisiilor de gaze cu efect de seră și energii regenerabile de 20 % în producția energetică. Directiva 2004/8 este una dintre concretizările acestui pachet.

71. Directiva menționată face, așadar, din promovarea cogenerării o prioritate comunitară datorită contribuției sale la securitatea și diversificarea aprovizionării cu energie, la protecția mediului, în special la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, și la dezvoltarea durabilă.

72. Biomasa este definită la articolul 2 din Directiva 2001/77³² ca fiind fracțiunea biodegradabilă a produselor, deșeurilor și reziduurilor din agricultură (inclusiv substanțe vegetale și animale), din silvicultură și din industriile conexe, precum și fracțiunea biodegradabilă a deșeurilor industriale și municipale.

73. Aceasta participă la combaterea emisiilor de gaze cu efect de seră și contribuie la creșterea randamentului energetic, considerată ca mijlocul cel mai rentabil și mai rapid pentru îmbunătățirea securității aprovizionării. Astfel, aceasta răspunde în același mod obiectivelor Directivei 2004/8, adoptată în această perspectivă.

74. Biomasa, fie că provine din agricultură, din silvicultură sau din industrii conexe, este o sursă de energie regenerabilă și constituie o filieră a producției de energie electrică. Resursele de biomasă sunt foarte eterogene. Cu toate acestea, indiferent dacă biomasa este constituită din plachete forestiere, din pulberi și din rumeguș, din gunoi menajer, din nămoluri de epurare, din plante, din deșuri provenite din industria agroalimentară sau chiar din alge, aceasta rămâne, în toate cazurile, o materie organică care poate constitui un combustibil pentru producția de energie.

75. Prin urmare, considerăm că, în lumina obiectului Directivei 2004/8 și a scopului urmărit de aceasta, instalațiile care valorifică lemnul și/sau deșeurile de lemn și cele care valorifică celelalte surse de biomasă se află într-o situație comparabilă.

76. În acest stadiu, este necesar să se examineze dacă diferența de tratament dintre aceste două categorii, realizată de guvernul valon, este justificată.

77. Potrivit unei jurisprudențe constante, o diferență de tratament poate fi justificată dacă aceasta este întemeiată pe un criteriu obiectiv și rezonabil, mai precis dacă se află în legătură cu un scop admisibil din punct de vedere legal, urmărit de legislația în cauză, iar această diferență este proporțională cu scopul urmărit de tratamentul în cauză³³.

31 — Acest protocol a intrat în vigoare la 16 februarie 2005.

32 — Articolul 3 din Directiva 2004/8 prevede că se aplică și definițiile din Directiva 2003/54 și din Directiva 2001/77.

33 — A se vedea în acest sens Hotărârea Arcelor Atlantique et Lorraine și alții, citată anterior (punctul 47 și jurisprudența citată).

78. Trebuie să se examineze în special dacă, în cauza principală, excluderea instalațiilor care utilizează biomasa provenită din lemn și/sau din deșeuri de lemn este adecvată pentru garantarea realizării unuia sau mai multor obiective legitime invocate de guvernul valon și dacă aceasta nu depășește ceea ce este necesar pentru atingerea unui astfel de obiectiv. O legislație națională nu poate garanta realizarea obiectivului invocat decât în cazul în care răspunde cu adevărat preocupării privind atingerea acestuia în mod coerent și sistematic.

79. Vom distinge justificarea diferenței de tratament după cum instalația valorifică biomasa provenită din lemn sau valorifică biomasa provenită din deșeuri de lemn, întrucât, în opinia noastră, mizele nu sunt aceleași în raport cu cerințele de mediu relevante.

80. În prezenta cauză, guvernul valon a invocat mai multe argumente pentru a susține caracterul justificat al excluderii instalațiilor care valorifică lemn și/sau deșeuri de lemn de la mecanismul certificatelor verzi duble prevăzut la articolul 38 alineatul 3 din Decretul din 2001. Toate aceste argumente au fost contestate de IBV.

81. Acest guvern invocă, printre altele, necesitatea de a conserva resursele de lemn și de a le rezerva filierei industriale a lemnului care le utilizează ca material³⁴. În susținerea acestui argument, guvernul valon se întemeiază pe studii potrivit cărora industria de prelucrare a lemnului ar fi în mare măsură deficitară în Regiunea Valonă și ar trebui să recurgă la importuri. Guvernul valon susține că acordarea unui certificat verde dublu filierei de valorificare energetică a lemnului ar putea provoca o creștere puternică a prețurilor materiei prime.

82. Argumentul invocat de guvernul valon ne pare legitim, în măsura în care acesta urmărește conservarea pădurilor și a materiei prime lemn. El pare astfel justificat de interesul general privind un nivel ridicat de protecție a mediului³⁵, pe care articolul 191 TFUE și articolul 37 din cartă³⁶ îl consideră un obiectiv al Uniunii³⁷.

83. Va reveni instanței naționale sarcina de a verifica, pe baza elementelor de care dispune, dacă măsura în discuție este adecvată pentru atingerea obiectivului de conservare a resurselor de lemn și de protecție a filierei industriale a lemnului.

84. Dacă se pornește de la premisa că măsura în discuție conduce la un astfel de obiectiv, trebuie să se examineze în acest caz proporționalitatea măsurii amintite.

85. În opinia noastră, aceasta pare proporțională, în măsura în care instalațiile care valorifică biomasa provenită din lemn nu sunt excluse în totalitate de la programul de sprijin, întrucât acestea beneficiază totuși de certificate verzi „simple” în temeiul articolului 38 alineatul 2 din Decretul din 2001.

86. Având în vedere considerațiile de mai sus, în consecință, articolul 7 din Directiva 2004/8, citit în lumina principiului egalității de tratament, trebuie interpretat în sensul că nu se opune unei măsuri de sprijin regionale, precum cea în discuție în litigiul principal, care exclude de la beneficiul certificatelor verzi duble instalațiile care valorifică biomasa provenită din lemn, sub rezerva ca instanța națională să verifice, pe baza elementelor de care dispune, dacă această măsură este adecvată pentru atingerea obiectivului de conservare a resurselor de lemn și de protecție a filierei industriale a lemnului.

34 — Lucrările pregătitoare pentru Decretul din 2001 au justificat faptul de a rezerva avantajul certificatelor verzi duble numai biomasei alta decât cea provenită din lemn prin împrejurarea de a eluda efectele nedorite ale unei astfel de măsuri asupra filierei industriale a lemnului, concurată deja de filiera „lemn-energie” (punctul 10 din decizia de trimitere).

35 — A se vedea Hotărârea din 9 martie 2010, ERG și alții (C-379/08 și C-380/08, Rep., p. I-2007, punctul 81 și jurisprudența citată).

36 — Articolul 37 din cartă prevede că „[p]oliticele Uniunii trebuie să prevadă un nivel ridicat de protecție a mediului și de îmbunătățire a calității acestuia, care să fie asigurate în conformitate cu principiul dezvoltării durabile”.

37 — A se vedea de asemenea articolul 11 TFUE.

87. Trebuie să se examineze, în acest stadiu, dacă măsura menționată este justificată în ceea ce privește instalațiile care valorifică biomasa provenită din deșeuri de lemn, precum cea a IBV.

88. Dacă măsura în discuție este justificată pentru instalațiile care valorifică biomasa provenită din lemn de necesitatea protecției filierei industriale a lemnului, în schimb, această justificare nu ne pare legitimă în raport cu obiectivele de protecție a mediului în ceea ce privește instalațiile care valorifică biomasa provenită din deșeuri de lemn.

89. La fel ca IBV³⁸, considerăm că deșeurile de lemn nu pot fi utilizate de filiera industrială a lemnului.

90. Directiva 2008/98/CE³⁹, la articolul 3 punctul 1, definește deșeurile ca fiind „orice substanță sau obiect pe care deținătorul le aruncă sau are intenția sau obligația să le arunce”. Deșeurile de lemn constituie reziduu de lemn care a fost utilizat deja. Este ceea ce rămâne din materie și care nu va avea nicio altă utilizare.

91. Astfel cum susține în mod întemeiat guvernul polonez, valorificarea deșeurilor de lemn nu are influență directă nici asupra protecției pădurilor și nici asupra competitivității industriei lemnului⁴⁰.

92. Dacă prima preocupare a politicilor de mediu a fost, de-a lungul anilor, prelucrarea, eliminarea, dezvoltarea și prevenirea deșeurilor, valorificarea acestora a devenit un obiectiv esențial al autorităților europene și naționale. În acest context, dezvoltarea unor procedee precum cogenerarea care valorifică biomasa provenită din deșeuri de lemn pare să răspundă unor nevoi ale mediului.

93. În Comunicarea din 7 decembrie 2005 privind planul de acțiune în domeniul biomasei⁴¹, Comisia încurajează statele membre să exploateze potențialul oferit de toate formele rentabile de producție de energie electrică din biomasă. Aceasta arată că, în angajamentul lor privind respectarea obiectivelor pentru producția de energie electrică din surse de energie regenerabile, în majoritatea cazurilor, pare imposibil ca aceste state să îndeplinească obiectivele menționate fără a fi recurs mai mult la biomasă⁴². În ceea ce privește mai precis instalațiile de cogenerare, Comisia încurajează statele în cauză să exploateze potențialul oferit de toate formele rentabile de producție de energie electrică din biomasă⁴³. Pe de altă parte, în ceea ce privește deșeurile, Comisia consideră că acestea constituie o sursă de energie exploatată prea puțin. În această privință, Comisia încurajează investițiile în favoarea tehnicilor cu randament energetic ridicat pentru utilizarea deșeurilor ca combustibili⁴⁴.

94. Prin urmare, nefavorizarea posibilității unei utilizări energetice a deșeurilor de lemn nu pare conformă cu obiectivele politicii de mediu urmărite de Uniune și chiar pare să aibă o direcție contrară acestor obiective.

95. Guvernul valon arată că măsura în discuție se înscrie perfect în ierarhia modalităților de gestionare a deșeurilor prevăzută la articolul 4 din Directiva 2008/98, care prevede că reciclarea trebuie să fie preferată valorificării energetice. Acest argument ne pare contestabil în raport cu cele de mai sus și în măsura în care alineatul (2) al acestei dispoziții arată că, „[î]n aplicarea ierarhiei deșeurilor menționate la alineatul (1), statele membre adoptă măsuri pentru a încuraja opțiunile care produc cel mai bun

38 — Punctul 54 din memoriul IBV.

39 — Directiva Parlamentului European și a Consiliului din 19 noiembrie 2008 privind deșeurile și de abrogare a anumitor directive (JO L 312, p. 3).

40 — Punctul 40 din observațiile guvernului polonez.

41 — COM(2005) 628 final.

42 — *Ibidem* (p. 9).

43 — *Ibidem* (p. 10).

44 — *Ibidem* (p. 14).

rezultat global în privința mediului. Aceasta poate să impună ca anumite fluxuri de deșeuri specifice să se îndepărteze de la ierarhie, în cazul în care acest lucru se justifică prin analizarea întregului ciclu de viață privind efectele globale ale generării și gestionării respectivelor deșeuri”. Considerentul (8) al Directivei 2008/98 prevede chiar că „ar trebui încurajată valorificarea deșeurilor”.

96. Acest lucru este cu atât mai justificat atunci când valorificarea deșeurilor de lemn se efectuează la fața locului, precum este cazul în prezenta cauză, întrucât IBV valorifică reziduurile de lemn care provin din activitatea sa principală de producere de cherestea direct la fața locului. Se evită astfel transportul și, așadar, efectele negative ale poluării. Valorificarea deșeurilor de lemn contribuie astfel la realizarea obiectivelor privind protecția mediului stabilite la articolul 11 TFUE și la articolul 191 alineatul (1) TFUE și respectarea articolului 37 din cartă.

97. Astfel cum subliniază, pe de altă parte, guvernul polonez, în Comunicarea sa din 15 iunie 2006 către Consiliu și Parlamentul European privind un plan de acțiune al Uniunii Europene în favoarea pădurilor⁴⁵, Comisia recomandă utilizarea lemnului, cu excepția lemnului exploatabil pe deplin, și va facilita studiile și împărtășirea experienței cu privire la exploatarea lemnului cu valoare scăzută, a bucăților mici sau a reziduurilor de lemn pentru producția de energie⁴⁶.

98. Împărtășim de asemenea opinia guvernului polonez care arată că trebuie depuse eforturi pentru exploatarea subproduselor rezultate din tăieri forestiere⁴⁷ și pentru mobilizarea acestui potențial neutilizat pentru producția de energie⁴⁸.

99. Deșeurile de lemn constituie un potențial „latent” pe care trebuie să îl gestionăm în cel mai eficient mod și cu respectarea politicii de mediu. Acestea permit combinarea a două aspecte ale acestei politici, și anume îmbunătățirea permanentă a gestionării deșeurilor, pe de o parte, și producerea de energie regenerabilă, pe de altă parte.

100. Rezultă din considerațiile de mai sus că excluderea instalațiilor care valorifică biomasa provenită din deșeuri de lemn de la beneficiul mecanismului certificatelor verzi duble prevăzut la articolul 38 alineatul 3 din Decretul din 2001 nu este justificată în mod obiectiv de guvernul valon.

101. În consecință, articolul 7 din Directiva 2004/8, citit în lumina principiului egalității de tratament, trebuie interpretat în sensul că se opune unei măsuri de sprijin regionale, precum cea în discuție în litigiul principal, care exclude de la beneficiul certificatelor verzi duble instalațiile care valorifică biomasa provenită din deșeuri de lemn.

102. Având în vedere toate aceste considerații, apreciem că articolul 7 din Directiva 2004/8, citit în lumina principiului egalității de tratament, trebuie interpretat în sensul că nu se opune unei măsuri de sprijin regionale, precum cea în discuție în litigiul principal, care exclude de la beneficiul certificatelor verzi duble instalațiile care valorifică biomasa provenită din lemn, sub rezerva ca instanța națională să verifice, pe baza elementelor de care dispune, dacă această măsură este adecvată pentru atingerea obiectivului de conservare a resurselor de lemn și de protejare a filierei industriale a lemnului. În schimb, articolul menționat se opune unei astfel de măsuri în ceea ce privește instalațiile care valorifică biomasa provenită din deșeuri de lemn.

45 — COM(2006) 302 final.

46 — *Ibidem* (p. 5).

47 — Precum plachetele forestiere obținute prin decuparea în bucăți mici a lemnului care nu poate fi utilizat de industria lemnului.

48 — Avizul Comitetului Economic și Social European privind „Lemnul ca sursă de energie în Europa extinsă” (JO 2006, C 110, p. 60).

V – Concluzie

103. Având în vedere considerațiile de mai sus, propunem Curții să răspundă Cour constitutionnelle după cum urmează:

„Articolul 7 din Directiva 2004/8/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 februarie 2004 privind promovarea cogenerării pe baza cererii de energie termică utilă pe piața internă a energiei și de modificare a Directivei 92/42/CEE, citit în lumina principiului egalității de tratament, trebuie interpretat în sensul că:

- se aplică tuturor instalațiilor de cogenerare, iar nu numai instalațiilor de cogenerare cu randament ridicat, astfel cum sunt definite în anexa III la Directiva 2004/8;
- nu se opune unei măsuri de sprijin regionale, precum cea în discuție în litigiul principal, care exclude de la beneficiul certificatelor verzi duble instalațiile care valorifică biomasa provenită din lemn, sub rezerva ca instanța națională să verifice, pe baza elementelor de care dispune, dacă această măsură este adecvată pentru atingerea obiectivului de conservare a resurselor de lemn și de protejare a filierei industriale a lemnului. În schimb, articolul menționat se opune unei astfel de măsuri în ceea ce privește instalațiile care valorifică biomasa provenită din deșeuri de lemn.”